

Секція: Економіка, організація і управління підприємствами

ПОСИЛКІНА ОЛЬГА ВІКТОРІВНА

к.е.н., доктор фармацевтичних наук, професор

Національний фармацевтичний університет

м. Харків, Україна

ГОРДІЄНКО ВІКТОРІЯ ЮРІЇВНА

студентка магістратури спеціальності «Економіка підприємства»

Національний фармацевтичний університет

м. Харків, Україна

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Актуальність проблеми. У сучасних економічних умовах ефективна діяльність фармацевтичних підприємств в довгостроковій перспективі та забезпечення високих темпів їх розвитку і підвищення конкурентоспроможності можливі лише за умови наявності науково-технічного прогресу, який на рівні підприємства реалізується у вигляді інновацій. Тривала відсутність нововведень означає застій виробництва, зниження якості і конкурентоспроможності продукції, а відтак – падіння економічних результатів діяльності [3]. Тому дослідження інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств на сьогодні є важливим і актуальним.

Метою роботи є дослідження сучасного стану та проблем розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності фармацевтичних підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці управління інноваційно-інвестиційною діяльністю приділяється значна увага як у світовій, так і у вітчизняній науковій літературі. Дослідженням цієї проблеми займалися такі вчені, як Альшин В.М., Власова А.М., Гальчинський А., Кіріна Л.В., Краснокутська Н.В., Кругліков А.Г., Нейкова Л.І., Посилкіна О.В., Федулова Л.І., Егерт Т.Г. та інших. Проте, багато аспектів щодо вирішення проблем управління інноваційно-

інвестиційним розвитком підприємств залишаються недостатньо дослідженими.

Виклад основного матеріалу. За висновками експертів, фармацевтичне виробництво у всьому світі належить до наукомістких галузей. Однією із центральних проблем управління інноваційною діяльністю фармацевтичних підприємств є проблема її інвестиційного забезпечення. На відміну від інших галузей промисловості, для фармацевтичного виробництва характерним є тривалий інвестиційний лаг (термін окупності інвестицій), який для оригінальних лікарських засобів дорівнює 5,3 – 7,8 рокам, а для генеричних препаратів – 2,5 - 3 роки.

За даними Держкомстату (табл.1), кількість підприємств, які займалися інноваційною діяльністю з виробництва основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів становила у 2013 році – 78 підприємств, а у 2014 році – 76 підприємств, з них найбільшу кількість становлять підприємства, які витрачали кошти на: придбання машин, обладнання та програмного забезпечення; навчання і перепідготовку персоналу; внутрішні науково-дослідні роботи [2].

Таблиця 1

Динаміка фармацевтичних підприємств за напрямками проведених інновацій

Рік	Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів								
	Усього, од.	У т.ч. займалися інноваційною діяльністю	З них витрачали кошти на						
			внутрішні НДР	зовнішні НДР	придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	інші зовнішні знання	навчання та підготовка персоналу	ринкове запровадження інновацій	інше
2013	78	32	11	9	14	6	12	9	3
2014	76	29	10	9	15	4	13	5	5

Джерело: зроблено авторами на основі даних Державної служби

статистики України

Ефективний розвиток та реалізація інноваційних проектів потребує значних обсягів фінансування.

В Україні фінансування інноваційної діяльності передбачає такі джерела: кошти Державного бюджету України; кошти місцевих бюджетів; власні кошти спеціалізованих державних і комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ; власні чи запозичені кошти суб'єктів інноваційної діяльності; кошти (інвестиції) будь-яких фізичних і юридичних осіб; інші джерела, не заборонені законодавством України [1].

Структуру джерел фінансування інноваційної діяльності у фармацевтиці наведено в табл.2.

Таблиця 2

Розподіл загального обсягу витрат за напрямками інноваційної діяльності у фармацевтиці

Рік	Усього, тис.грн.	У тому числі на									
		внутрішні НДР		зовнішні НДР		придбання машин, обладнання та програмного забезпечення		інші зовнішні знання		інше	
		тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
2013	344949,5	82845,6	24	36604,6	10,6	188242,8	54,6	1582,7	0,5	35673,8	10,3
2014	815726,7	146383,8	17,9	73410,7	9	524923,3	64,4	1119,6	0,1	69889,3	8,6

Джерело: зроблено авторами на основі даних Державної служби статистики України

З наведеної таблиці видно, що найбільший обсяг витрат на інноваційну діяльність в фармацевтиці пов'язаний з придбанням машин, обладнання, програмного забезпечення та проведенням внутрішніх науково-дослідних робіт.

Фінансування інноваційної діяльності фармацевтичних підприємств відбувається, в основному, за власні кошти і становило у 2013 році – 344949,5 тис.грн., а у 2014 році фармацевтичні підприємства фінансували інноваційну діяльність за рахунок власних коштів – 796526 тис.грн. та за рахунок кредитів – 19200,7 тис.грн. [2].

Оскільки інноваційна діяльність підприємств є необхідною умовою їх розвитку, то необхідне впровадження комплексу заходів, спрямованих на активізацію та більш ефективне управління їх інноваційно-інвестиційною діяльністю:

1) удосконалення напрямків роботи щодо залучення інвесторів завдяки: підвищенню інвестиційної прозорості діяльності фармацевтичних підприємств, укріпленню їх фінансового стану, впровадженню сучасних інструментів інвестиційного менеджменту і підвищенню кваліфікації менеджерів проєктів;

2) державна підтримка інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств (створення науково-дослідних центрів зі змішаним (державно-приватним) фінансуванням; запровадження механізму надання пільг підприємствам, що впроваджують інновації та реалізують інноваційну продукцію (встановлення податкових канікул, фінансування частини науково-прикладних досліджень за рахунок місцевого бюджету); надання інноваційним підприємствам середньострокових кредитів із зниженням кредитної ставки (з одночасним відшкодуванням банкам різниці ціни за користування кредитом за рахунок держбюджету));

3) визначення безперервності інноваційних процесів як стратегічного пріоритету;

4) створення механізмів оцінки й управління ризиками у сфері інноваційно-інвестиційної діяльності фармацевтичних підприємств, зокрема визначення компенсаторних інструментів і резервів.

Висновки. Отже, основною метою ефективного управління інноваційно-інвестиційною діяльністю фармацевтичних підприємств є створення механізмів збалансованої взаємодії усіх складових їх науково-технічного розвитку, забезпечення високих темпів інноваційного розвитку необхідними інвестиційними ресурсами та підвищення ефективності використання коштів, вкладених у процес їх розширеного відтворення.

Список літератури:

1. Закон України “Про інноваційну діяльність” // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 36. – 266 с.
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Посилкіна О.В. Інноваційно-інвестиційний розвиток фармацевтичного виробництва: проблеми фінансового забезпечення: Монографія / М-во охорони здоров'я України; Нац. фармац. акад. України. – Х.: Вид-во НФАУ: Золоті сторінки, 2002. – 528 с.